

อหิงสาในความศิกของมหาตมะคานธี

ชวล ไซยธีระพันธ์

003367

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

AHIMSA IN MAHATMA GANDHI'S THOUGHT

Miss Chavalee Chaithiraphan

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

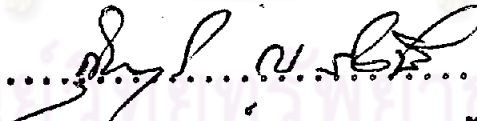
หัวข้อวิทยานิพนธ์ อธิงสาในความคิดของมหาत्मะคานธี
โดย นางสาว ชวลี ไชยธีระพันธ์
ภาควิชา ปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รังษี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทตามมติ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รังษี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เกศวิสัย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อหิงสาในความคิดของมหาत्मะคานธี

ชื่อ นิสิต นางสาว ขวดี ไชยธีระพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ วังมี

ภาควิชา ปรัชญา

ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์จะศึกษาอหิงสาในความคิดของมหาत्मะคานธี ซึ่งเน้นหลักอหิงสาแทนความรุนแรง งานวิจัยนี้เสนอพื้นฐานความคิดทางเมตาฟิสิกส์เกี่ยวกับสัจยะและอหิงสา สัจยะคือสิ่งสมบูรณ์ซึ่งเป็นต้นเค้าแห่งอำนาจและเหตุผลแห่งความมีอยู่ของอหิงสา ไม่มีสิ่งใดที่มีอยู่ในสัจยะนอกจากสัจยะ คานธีให้คำจำกัดความว่าสัจยะคือพระเจ้ามากกว่าที่จะกล่าววาพระเจ้าคือสัจยะ ในฐานะสัจยะเป็นแก่นศีลธรรม มนุษย์ก็เป็นตัวแทนทางศีลธรรมที่พยายามแสวงหาสัจยะ การอุทิศตนเพื่อสัจยะจึงเป็นเหตุผลเดียวสำหรับอหิงสาของมนุษย์ ในทางปฏิบัติคานธียึดหลักอหิงสา ในเชิงปฏิฐานอหิงสามีความรักอันยิ่งใหญ่ เชิงปฏิเสธหมายถึงการไม่ทำร้ายสิ่งมีชีวิตโดยทางกาย หรือใจ สัจยะและอหิงสามีความสัมพันธ์เสมือนหนึ่งคาน 2 คานของเหรียญอันเดียวกัน อหิงสาเป็นวิธีการสัจยะเป็นจุดสุดท้าย แม้สัจยะจะเป็นสิ่งสูงสุดแต่ในทางปฏิบัติอหิงสาก็มีความสำคัญกว่าและเป็นวิถีทางในการเข้าถึงสัจยะ จากพื้นฐานเมตาฟิสิกส์ดังกล่าวคานธีนำหลักอหิงสมาใช้ในทางการเมืองและสังคม การเมืองและศาสนาเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้และการเมืองที่แยกออกจากศาสนาจะปราศจากความหมาย คานธีนำหลักอหิงสมาใช้เป็นหลักการแห่งความเชื่อและนโยบาย อีกทั้งนำมาใช้ในขอบเขตทางการเมืองและสังคม ซึ่งในการวิจัยได้แยกออกเป็น 3 ประเภท คือ อหิงสากับชีวิตส่วนตัว อหิงสากับชีวิตบุคคลภายในชาติและอหิงสากับชีวิตบุคคลในระบับนานาชาติ

การวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบแน่ชัดว่า คานธียอมรับว่าสัจยะสัมบูรณ์และอิหิงสา
 สมบูรณ์เป็นสิ่งที่มนุษย์ในภาวะของชีวิตระคับโลกียะไม่อาจเข้าถึงได้ ในก้านจริยธรรม
 คานธีถือหลักอิหิงสาเป็นหลักการสูงสุด แต่ในทางปฏิบัติก็ยอมรับว่าความรุนแรงเป็นสิ่งไม่
 อาจหลีกเลี่ยงได้ คานธีจึงถือเจตนาของผู้กระทำเป็นมาตรการหรือหลักเกณฑ์ในการตัดสิน
 ความดี ชั่ว ถูก ผิด อิหิงสาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในกรณีเผชิญกับ เหตุการณ์เฉพาะหน้าหรือ
 ความรุนแรงของฝ่ายตรงข้าม แต่ในกรณีหลีกเลี่ยงไม่ได้ คานธีก็เสนอแนะให้ใช้วิธีการ
 รุนแรงแทนวิธีการซึ่งลาค ในทางการเมืองคานธีนำอิหิงสามาเป็นวิธีการต่อต้านผู้ปกครอง
 ที่ไม่เป็นธรรม แม้ในบางครั้งจะประสบความล้มเหลวแต่คานธีก็ยึดมั่นในหลักการไม่รุนแรง
 กลับมาอีกมา วิเคราะห์จุดบกพร่องเพื่อแก้ไข และทดสอบใหม่ในครั้งต่อไป อิหิงสาจึงเป็น
 วิธีการต่อสู้ที่ดำเนินไปอย่างมีแบบแผน ขั้นตอน ระเบียบวินัยภายใต้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
 ด้วยวิธีการดังกล่าวคานธีจึงประสบความสำเร็จในการนำประเทศอินเดียไปสู่ความเป็น
 เอกราชจากอังกฤษในที่สุด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Ahimsa in Mahatma Gandhi's Thought

Name Miss Chavalee Chaithiraphan

Thesis Advisor Associate Professor Sunthorn Na-Rangsi, Ph. D.

Department Philosophy

Academic Year 1979

ABSTRACT

The objective of this research is to study the Gandhian concept of ahimsa which lays emphasis on the principle of non-violence instead of violence. This research has investigated firstly the Gandhian metaphysical foundation of thought concerning satya and ahimsa. Satya according to Gandhi refers to the Absolute which is the fountainhead of force and raison d'etre of all existence. Nothing exists in reality except satya. Gandhi defines satya as God instead of God as satya. As satya is the essence of morality, so human being is the representative of morality, seeking satya. To devote oneself to satya is the single reason for human existence. In practical aspect, Gandhi advocates the principle of ahimsa. This word refers positively to great love, but negatively to non-injury to life through bodily, verbal and mental activity. It may be said that satya and ahimsa correlate each other just like the two sides of the same coin. Ahimsa is the mean, whereas satya is its end. Though satya is

the highest, practically ahimsa is more important and the way leading to satya. From the metaphysical point of view as such, Gandhi applies the principle of ahimsa to political and social actions. According to him, politics and religions cannot be separated from each other. This is because politics without religion is meaningless. Gandhi applies the principle of ahimsa not only to the creed and policy but to the scope of politics and society also. In this research, this Gandhian principle has been divided into 3 topics : (1) ahimsa and his personal life, (2) ahimsa and national life, and (3) ahimsa and individual life in the international level.

The outcome of this research can be concluded as follows: According to Gandhi, absolute satya and ahimsa can by no means be accessible. In the ethical aspect, Gandhi advocates that though ahimsa is the highest principle, the violent means cannot be absolutely set aside in the practical aspect. So he confirms that the personal intention is the criteria of good and bad or right and wrong. Ahimsa is the best way to encounter present situations or the violence of the opponents. Gandhi suggests that in case of necessity, the violent ways may be allowed instead of cowardice. Gandhi also applies the principle of ahimsa to politics for fighting the tyrants. If the activity as such fails sometimes, he still advocates the hard and fast rule of non-violence and at the same time returns to analysis, its defects

for improvement and a new test. Having the project, steps and orders of the efficient leaders like this, ahimsa is the best way for fighting for justice among men. By means of this principle, Gandhi could at last free India successfully from the yoke of England.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รังษี อาจารย์
ที่ปรึกษา อย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจแก้วิทยานิพนธ์และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้
วิจัย และขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศทเวทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กীরติ
บุญเจือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เกศววิเศษ ผู้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณสถานทูตอินเดียน กรุงอูรุม เจดตีย คุณจินตรา
พันชารี คุณเมิสหฺรา ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือและให้ยืมหนังสือประกอบการค้นคว้าตั้งแต่แรก
เริ่มจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นลง และขอขอบคุณ คุณณิเดา สวัสดิศรรมย์ อาจารย์
ผ่องพรรณ ลวนานนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือทุกอย่างด้วยดีเสมอมา ณ ที่นี้ด้วย

ส่วนดีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบให้แก่บิดา มารดา ผู้บังเกิดเกล้าของ
ผู้วิจัย.

ชวลี ไชยธีระพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
2 ปรัชญาบริสุทธ์ีตามความคิดของมหาत्मะคานธี	5
สัจยะ	5
อหิงสา	13
ความสัมพันธ์ระหว่างสัจยะกับอหิงสา	17
มาตรการในการเข้าถึงสัจยะ	26
3 อหิงสาทางการเมืองและสังคมในความคิดของมหาत्मะคานธี	29
การเมืองกับสังคม	29
รัฐกับพลเมือง	32
อหิงสาในทางการเมืองและสังคม	49
4 วิเคราะห์และวิจารณ์	73
อหิงสากับปัญหาจริยธรรม	74
อหิงสากับบทบาททางการเมืองของคานธี	78
อหิงสากับการเมืองปัจจุบัน	83
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	95
ประวัติ	98